

Enric Fossas, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)
Discurs de la inauguració del curs acadèmic 2016-2017 de la UPC.
23 de setembre de 2016

En primer lloc, voldria agrair a la Sra. Elisabet Canalias la seva intervenció en la lliçó inaugural d'aquest curs. També al Sr. Marc Boada per la seva col·laboració.

Començaré aquestes paraules fent referència a l'actualitat més recent perquè, com segurament sabreu, fa pocs dies el president de la Generalitat de Catalunya va inaugurar l'Escola d'Enginyeria de Barcelona-Est al Campus Diagonal-Besòs. És el començament d'una nova escola que ha estat un projecte difícil i complex en el qual hem hagut de renegociar i tornar a començar varies vegades. Val a dir que en tot aquest procés el diàleg i la flexibilitat de postures ha estat la clau interna i externa que ens ha permès arribar a un projecte satisfactori per a totes les parts.

Vull aquí donar les gràcies a tots els que heu intervingut en aquest procés, i ho vull fer explícitament. Hi ha molts noms i com que me'n deixaria d'importants no en diré cap. Crec que l'empresa val la pena tant pel projecte acadèmic que es duu a terme com pel compromís que suposa portar la Universitat a l'altre pol de la ciutat de Barcelona, a Sant Adrià de Besòs. Creiem que la UPC contribuirà, de nou, a l'equilibri territorial del nostre país.

Aquestes darreres setmanes hem sabut també que la UPC està entre les cent millors universitats del món de l'àmbit de l'enginyeria i les ciències de la computació del Ranking de Shangai. Estic molt content de poder-vos felicitar per haver aconseguit aquest resultat. En sentim a parlar cada dia dels ranquings, i a ningú se li escapa que estan esdevenint una eina de projecció local i internacional i de captació de talent i que són claus quan parlem de la posició internacional que la nostra universitat ocupa. Hem treballat i estem treballant per millorar la nostra posició en els ranquings internacionals més rellevants i, especialment, en aquells que mesuren universitats de caire tècnic amb les quals ens podem comparar. Us demano que siguem conscients de la repercussió que té el treball quotidià de cadascun de nosaltres en aquestes classificacions.

Tots som plenament conscients però que no partim de la mateixa base que altres universitats en aquests rànquings. La inversió en educació a nivell de PIB continua per sota de la mitjana de la OCDE. Tant a Catalunya com a Espanya es dedica un 0,8 % del PIB quan la mitjana dels països de l'OCDE hi aporta un 1,22 %. A la Xina, per posar-vos un exemple llunyà, estan invertint ja un 4% del seu PIB...

La crisi ha aguditzat aquesta manca d'inversió i s'ha notat molt especialment en el relleu generacional a les plantilles de PDI, que a dia d'avui ja podem dir que no està garantit en alguns dels nostres departaments.

Per això em satisfà poder explicar que després d'anys de sequera, el curs passat vam posar en marxa el procés per a la convocatòria de 20 càtedres; un programa basat en l'excel·lència acadèmica reconeguda tant interna com externament. Som conscients que aquesta convocatòria no pot, de cap manera, culminar les expectatives de moltes persones que han vist com la crisi i la manca d'inversió en la universitat pública limitava la seva carrera acadèmica.

Aquest curs passat es van convocar altres 23 places de professorat agregat i 17 places de professorat lector en el marc del programa Serra Hunter i que han estat concebudes com a *tenure track positions*. En aquesta línia, hem mantingut i mantindrem les corresponents convocatòries d'estabilització.

Amb una taxa de reposició zero per al personal d'administració i serveis fins el curs passat, tenim previst per a aquest 2016-2017 algunes actuacions lligades a l'inici del procés d'estabilització del personal interí, a la promoció de les categories de PAS més necessàries i a la contractació d'algunes places de personal temporal de reforç. Som la única universitat catalana que ha fet ja propostes concretes.

Cal fer notar que aquestes actuacions són les màximes que ens permeten mantenir l'estabilitat econòmica amb la que ens hem compromès els darrers dos anys i els dos que ens queden.

En aquest escenari complicat però, crec que és important posar els estudiants de la UPC en el centre del discurs, en tant que protagonistes clau del fet universitari. Aquest era un dels objectius del Claustre Universitari que vaig convocar abans de l'estiu per analitzar la progressió dels estudiants de primer curs.

La reunió es va desenvolupar en la línia de fer del Claustre un òrgan de debat que dibuixi línies d'actuació al Consell de Govern sobre qüestions rellevants per a la nostra Universitat. En aquell claustre vam analitzar el fluxe dels estudiants en la primera fase dels seus estudis i vam reflexionar sobre què cal millorar i com fer-ho. No podem deixar el tema com a tancat; per tant, en seguirem parlant com a mínim amb els directors de centre.

Val a dir també que el tema del rendiment i de retruc de la qualitat dels estudis és una carrera de fons que ens ha de permetre posar més accent en aspectes com ara la innovació i l'emprenedoria. Com molt bé es va comentar en aquell claustre per part d'un professor, els candidats naturals a innovar i a emprendre no són altres que els joves i, en aquest cas, els nostres estudiants. Caldrà incrementar doncs el pes d'aquestes competències en els nostres estudis reglats.

En el marc de l'evolució de l'oferta acadèmica de la UPC estem incorporant propostes poc ortodoxes, però que estan sustentades en la creença que el sistema públic universitari català, en determinats moments, ha de ser més col·laboratiu i menys competitiu. Coherents amb aquest discurs, el curs passat, vam posar-nos d'acord amb la UPF per posar en marxa un grau en enginyeria i economia en el marc de l'oferta pública. Per garantir la viabilitat d'aquests estudis comptem amb el compromís econòmic d'una part del teixit industrial.

El curs passat ha estat un curs especialment important pel que fa als canvis estructurals a la UPC i aquest 2016-2017 ho continuarà essent. El procés que hem impulsat amb l'acord del Claustre Universitari de desembre de 2014 està alterant substancialment la fisonomia de la UPC i també el seu potencial per als propers anys. Estem creant nous departaments a partir dels ja existents, hem reformulat el projecte EET i ETSEIAT en una nova ESEIAAT, i estem optimitzant globalment el suport a la gestió a través de les unitats tècniques de gestió. L'objectiu de tot plegat és disposar d'una universitat més àgil i flexible, que pugui fer front als reptes d'un futur en el qual no es poden deixar passar les oportunitats que es presenten.

En aquesta línia, estem avançant en la creació d'un gran departament d'Enginyeria Mecànica i el nostre objectiu es acabar el curs amb un reorganització als àmbits de l'Arquitectura i l'Edificació i de les TIC.

El curs passat es van aprovar i s'estan posant en marxa les UTG del Campus de Terrassa i de Camins i de l'EEBE. I n'estem treballant en el disseny de les de Matemàtiques, Nàutica i Campus Nord.

Crec que hem avançat força en el canvi estructural, des d'unes posicions que no han estat mai inamovibles, però fent valer que no renunciarem al que és millor per a la institució a canvi de la confortabilitat del que ens és conegut.

És oportú recordar també que aquest canvi estructural impulsat des de dins de la UPC ha sorprès molt favorablement fora dels nostres campus, en un país en el qual sovint es qüestiona el model de govern universitari. Crec que aquesta transformació impulsada des de dins i un equilibri econòmic, assolit no sense grans sacrificis per part de tota la comunitat, ens proporciona suficient credibilitat per reclamar una universitat més autònoma, democràtica, compromesa amb l'entorn i amb la igualtat d'oportunitats.

En aquest punt estic convençut que el secretari entendre que em refereixi al fet que la UPC obté part dels seus recursos públics a partir d'un model de finançament que no reconeix com ho hauria de fer aspectes clau del nostre tarannà com la territorialitat o la transferència de coneixement que fem cap a l'entorn productiu. Un model de finançament que fa temps que estem reclamant que s'ha de canviar.

De tota manera, també hem d'agrair al govern català i concretament a la Secretaria d'Universitats i Recerca que ens hagi fet costat en els moments delicats, i oferir els coneixements i les tècniques que ens són pròpies a l'administració pública per allò que puguin necessitar.

Entre tots estem aconseguint que la UPC hagi recuperat la tranquil·litat interna i la confiança de l'entorn, ambdues molt necessàries perquè la universitat pugui desenvolupar amb èxit les obligacions que té encomanades..

Creiem que cal continuar reivindicant el paper de la universitat pública, que cal convèncer les empreses, la societat en general del progrés que representa per a un país la capacitat de la universitat per formar a amplies capes de la població, la transferència de coneixement, i a la vegada, presentar uns resultats acadèmics excel·lents. I aquesta confiança només es guanya amb fets.

Us encoratjo a que, durant aquest nou curs que avui inaugurem, continuem treballant per una UPC autònoma, democràtica, compromesa amb l'entorn i amb la igualtat d'oportunitats. Una UPC de servei a la societat. Sé que en aquest camí hi esteu també vosaltres. Moltes gràcies.

Cita de Martin Luther King: "*Our lives begin to end the day we became silent about the thing that matter*".